

Njuolggadusat luossareivviid ektui –fierbmebivdoriekti ja guolásteami eavttut

Dohkkehuvvon DG čoahkkimis 28.02.-01.03. 2019

Miellddusin mearkkašumit ovttaskas mearrádusaide (siidu 8-10)

SISDOALLU

Kapihtal 1 Luossareiveeaiggát, fierbmebivdoeavttut ja luossareive

- § 1 Vuoigatvuođaguoddi -luossareive, fierbmebivdoriekti bivdoguovllus, sálašdieđiheapmi
- § 2 Fierbmebivdoriekti – dieđut njuolggadusaid birra, bivdoáiggit
- § 3 Luossareiveeavttut
- § 4 Árvvoštallan

Kapihtal 2 Luossareiveohcan, eatnamiid geahčadeapmi, erenoamáš meannudeapmi, gažaldagat fierbmeriekti manaheamis

- § 5 Luossareiveohcan - čáliheapmi
- § 6 Eatnamiid geahčadeapmi mat leat vuođđun fierbmeriektái
- § 7 Erenoamáš meannudeapmi
- § 8 Gažaldagat fierbmeriekti manaheamis, áššemeannudeapmi, váidaleapmi, riidočoavdin

Kapihtal 3 Bivdoguovlojuohkin (sona) – bivdorievtti čáliheapmi ja sirdin

- § 9 Bivdoguovlojuohkin, rievdadusat
- § 10 Guolástanriehti dihto bivdoguovlluin (sonat)
- § 11 Sirdit fierbmebivdoriekti eará bivdoguvlui

Kapihtal 4 Láigohit bivdoriekti

- § 12 Láigosoahpamuš – várdosa, ovdáneapmi láigošiehtadusain
- § 13 Láigohit fierbmebivdoriekti dihto áigái
- § 14 Láigohit fierbmebivdoriekti jahkái ain hávil

Kapihtal 5 Fierbmebivdu; njággofierbmi, golgadat ja buođđu

- § 15 Fierbmebivdu- dálloalloláhttu,veahkki, oasálasti

Kapihtal 8 Eará mearrádusat

- § 16 Bagadallangeasku, ovddalgihtii dieđiheapmi, cealkinriehti
- § 17 Geahčadangáibádus
- § 18 Njuolggadusaid dohkkeheapmi ja rievdadeapmi

Kapihtal 1 Luossareiveeaiggát, eavttut fierbmebivdoriektái ja luossareivii

§ 1 Vuoigatvuođaguoddi- Luossareive, fierbmebivdoriekti guovllus ja sálašdieđiheapmi

Vuoigatvuođaguoddiin mat devdet eavttuid fierbmebivdoriektái lea guolástanvuoigatvuohta luossareive vuođul čázadaga válđojogas ja oalgejogain. Luossareiveeaiggádiin lea maid vuoigatvuohta fitnet ekonomalaš oasi DG badjelbáhcagis, ja sis lea čoahkkinriehti mas lea sárdnun,evttohus ja jienastanriehti oktasaščoahkkinis¹. Dát guoská buot luossareiveeaiggádiidda geat leat čálihuvvon álbmotregistaris fásta ássin Deanu dahje Kárášjoga gielddas, dahje

¹ GČ. Tanaloven § 5, 2. lađas

Guovdageainnu suohkanis lahka oalgejogaid masa luossa goargnu. Manjimuš namuhuvvon luossareiveeaiggádat leat mielde Kárášjoga bivdoguovllus²

Fierbmebivdiin lea vuoruhuvvon guolástanriekti čázadagas³. Guolásteapmi stáakkuin ja duorgguin, gáttis dahje fatnasis, ii galgga boahit fierbmebivdu ovdii dahje hehttet dan⁴.

DG čáliha luossareivve eavttuiguin fierbmebivdoriektái ja guolásteapmái dihto guovlluin, gč § 9 bivdoguovlojuohkin ja § 10 bivdoriekti čáliheapmi. Luossareiveeaiggádis lea riekti bivdit buot guollešlájaid áiggi dáfus lobálaš firpmiin, ja sus lea dasa lassin riekti bivdit stáakkuin ja duorgguin fatnasis ja gáttis⁵

Luossareiveeaiggát beassá bivdit go lotnu hábbes áigodatbivdolobi. Juohkehaš guhte lotnu bivdolobi lea geatnegahtton diedihit sálláša DG`ii, maiddáii go ii gotte maidege. Sálášdiedihandiedut leat DG ruovttusiidduin: www.tanafisk.no/fiskekort/fangstrapporing

§ 2 Fierbmebivdoriekti⁶ - diedut fierbmebivdonjuolggadusaid birra, bivdoáiggit

Guolástanriekti gullá ovttá dálloodoalu miellahttui. Dálloodoallu ieš mearrida guhtemuš dat guolásta vuoigatvuođa mielde. Luossareiveeaiggát sáhtta dihto eavttuid mielde láiggohit iežas guolástanriekti earáide gč. §§ 13 ja 14.

Jos lea oktasaš eanadoallu seamma eatnamiin, de lea dušše ovttá olbmoss dan oktasaš eanadoalus fierbmebivdoriekti. Dat ii guoskka daidda geain lea oktasaš eanadoallu muhto guhtesge eana mii deavdá fierbmerievtti eavttuid.

Guolástanvuoigatvuhtii gullá bivdit buođuin, njánggo-/goatnelfirpmiin ja golgadagain. DG galgá almmuhit gustovaš fierbmebivdonjuolggadusaid, erenoamážit makkár bivdoáiggit leat iešguđet bivdosiin áigodagas. Jos njuolggadusat rivdet fierpmástallama ja bivdoáiggiid dáfus, de galgá DG sáddet dieduid luossareiveeaiggiid ovdal bivdoáigodat álgá.

§ 3 Luossareiveeavttut⁷

DG meannuda ja mearrida leatgo eavttuid vuođuš fierbmebivdoriekti.⁸

Guhte áigu fierpmástallat čázadagas, Deanu dahje Kárášjoga bivdoguovlluin, ferte deavdit čuovvovaš gáibádusaid:

1. Guoskevaš olmmoš ferte buvttadit unnimusat 2000 kg suoinni, dahje vástideaddji ollu groavvafuođđára iežas eatnamiin dahje eana man láigoha jahkemiin (åremål). Eana galgá leat dikšojuvvon jahkásaš ládju. Storra oassi galgá láddejuvvot eanamihittus gos ássá ja eatnamiin mat leat lálka ássanviesu.
2. Guoskevaš olmmoš ferte ássat das, dahje lálka dan eatnama mii lea lágat go guokte kilomehter eret Deanu dahje oalgejogaid. Son ferte leat čáliuvvon álbmotregistarii ássiin dan dihto guovllus Deanu dahje Kárášjoga gielddas, ja duođas orrut doppe. Dat guoská maiddáii sutnje guhte ássá lálka dan eanamihittu mii lea lágat go guokte kilomehter eret johkagáttis gránnjágielddas.
3. Ássan lahka dihto eanaopmodaga sáhtta leat vuođđun fierbmebivdoriektái, jos nu fitne buoret ávkki eatnamiin eanadollui. Fierbmebivdorievtti maid doalaha jos dulvi, rihtu, erošuvdna dahje eará erenoamáš sivat dagahit dan ovdii ahte ássat dan eanamihittos, dahje lahka dan, mii lea vuođđun bivdovuoigatvuhtii, eavttuid mielde.

² Gč Ggl. res. 04.02.2011, mearkkašumi Tanaforskriften § 6

³ Gč. Prop 58 L (2013-2014) mearkkašumi Deanuláhkii § 6

⁴ Gč Tanaloven § 5, 2.lađas

⁵ Gč Tanaforskriften § 3, 1. lađas

⁶ Gč Tanaforskriften § 3, 2.-5.lađas

⁷ Gč Prop 58 L (2013-2014) mearkkašumi Deanuláhkii § 4, G.laš res. 4.2.2011 mearkkašumi Tanaforskriften §3

⁸ Gč. Tanaforskriften § 7, 4. lađas

4. Ássaneavttuid sáhtta deavdit jos luossareiveeaiggát šaddá orrut eará sajis muhtin áigodaga erenoamáš sivaidd geažil, nu mo bargui johtit, oahppu váldit, buozalmasvuotta, institušuvnnas orrut dahje boarásmuvvama. Luossareiveeaiggát ferte deavdit buvttadaneavttuid ja ferte leat álbmotregistaris fásta ássin dan opmodagas mii rievtti vuolgga, dahje dan láhkosis. Dát guoská maiddá luossareiveeaiggádii guhte barggu dihtii jodašemi dihtii ferte orrut eará gielddas. Gáibádus lea ahte luossareiveeaiggát lea registrerejuvvon álbmotregistaris pendlárin mas lea fásta ássan opmodagas dahje dan lahkosis.

§ 4 Árvvoštallan

Ássanbáikki ja eanaopmodaga gaskka, ja erenoamáš ássandilálašvuodát sáhttet árvvoštallot go DG dahká mearrádusa luossareiveavttuid ektui. Árvvoštallan galgá lea vuodđuduvvon báikkiolbmuid árbevieruid ja riekteáddejumi mielde. Ovttaskas áššiin galgá dahkkot konkrehta ja obbalaš árvvoštallan mas lea vuodđun erenoamáš fierbmebivdoriekti vieruiduvvan bivdorievttiid vuodul.

Kapihtal 2 Luossareiveohcan, eatnamiid geahčadeapmi, erenoamáš meannudeapmi, gažaldagat fierbmerievtti manaheamis

§ 5 Luossareiveohcan – čáliheapmi

Luossareiveohcan galgá dábálaččat DG duohken manjmuš njukčamánu 31.b. Ohcamis galgá boahtit ovdán gos orru, makkár oktavuotta daid eatnamiidda, ja jos lea, áigemearri goas áiggošii geargat láddjet jahkásaš buvttadeapmi. Son guhte váldá badjelassas opmodaga mas lea fierbmebivdoriekti, leaš dal oastán vai ožžon, ohccá ieš luossareive. Ohcanskovvi gávdná DG ruovttusiidduin www.tanafisk.no/

DG čáliha luossareive ohcama vuodul sutnje guhte deavdá ássaneavttuid ja buvttadaneavttuid iežas dahje mánggajagáš láiggohuvvon eatnamiin. Luossareive dasa guhte mángga jahkái láigoha eatnamiid fidne luossareive láigošiehtadusas vuodul. Áigodat sáhtta guhkiduvvot jos láigosoahpamuš joatkašuvvu.

§ 6 Geahčadeapmi opmodagain mat leat vuodđun fierbmebivdoriektái

DG geahčada luossareiveeatnamiid juohke njealját jagi. Geahčadeapmi almmuhuvvo. Dasa lassin sáhtta DG geahčadit eatnamiid go lea ohccojuvvon luossareive, jos eatnamat leat rievdan dahje jos lea eahpádus leat go eavttut ollašuvvon. Geahčadeapmi dieđihuvvo luossareiveeaiggádii.

Dieđut geahčademiin ja ássama birra álbmotregisttar mielde galgá čuovvut áššemeannudeapmi DG čoahkkimiidda ja oktasaščoahkkima meannudeapmái bivdoguovlojuohkimis ja bivdoriekti čáliheamis. DG ovttaskas láhtut eai sahte searvat geahčademiide.

§ 7 Erenoamáš meannudeapmi

Manjil geahčadeapmi, galget opmodateavttut doppe gos luossareiveeaiggát lea hui boaris, meannuduvvot erenomážit ja sámii árbevieru ja riekteáddejumi mielde. Árvvoštallamis sáhtta veardidit eavttuid ollašuvvon jos luossareiveeaiggát lea orrun opmodagas dahje láhka dan ja fierpmástallan eallenagi, ja jos dálloalus eai leat earát geat bivdet.

Dát guoská daidda geat láiggohit iežaset bivdorievtti.

§ 8 Gažaldagat bivdorievtti manaheamis

Gáibádusat áššemeannudeapmái, bagadallamii, cealkinriektái ja váidalanriektái galgá leat dievaslažžat ollašuvvon ovdal DG dahká loahpalaš mearrádus áššis mas lea sáhka fierbmeriektteeavttut⁹ Vuoigatvuođaguoddi galgá oažžut ovddalgihtii dieđiheapmi ja vejolašvuohta buktit cealkámušastis ovdal mearrádus dáhko mas sáhttet leat riektelaš ja duohta váikkusat sutnje¹⁰.

Bivdoguovlo/sonastivra masa guoská galgá oažžut kopijja ovddalgihtii dieđiheamis ja loahpalaš mearrádus áššis.

1. Áššemeannudeapmi

Jos fierbmebivdorievtti eavttut eai leat ollašuvvon de sáhttá manahit vuoigatvuođastis¹¹. Luossareive ii sáhte váldit eret go dat lea DG meannudeami vuolde. Jos manaha bivdorievttis meannudeame ja DG loahpalaš mearrádusa mielde, sáhttá fitnet luossareive fas ohcama vuodul, go de fas deavdá fierbmeriektteeavttuid.

Jos geahčadeames boahtá ovdán ahte eavttut eai leat devdon, de dieđihuvvo luossareiveeaiggádii ja bagadallo eavttuid birra ja viidasut áššemeannudeapmi, ovdal 2.geardde geahčaduvvot eatnamat. Jos eavttut eai vel ollašuvvo de sáddejuvvo luossareiveeaiggádii čálalaš ovddagiitidiehtu ja oažžu vejolašvuođa buktit cealkámušas ja čilget leat go plánat dikšut ja gárvet eatnamiid buvttadeami várás.

Jos ássangáibádus ii ollašuvvu, de čallo ovddalgihtii dieđiheapmi luossareiveeaiggádii ja son oažžu vejolašvuođa buktit cealkámušastis ovdal DG dahká mearrádusa áššis

2. Váidaleapmi

Luossareiveeaiggát galgá áigemeari siste buktit ákkastallon cealkámušas, ovdal go DG meannuda jearaldaga ahte leat go bivdoriektteeavttut ollašuvvon. Áššemearrádusa sáhttá váidalit DG`ii čálalaččat 3 vahko siste. Jos luossareiveeaiggát háliida buktit cealkámušas njálmmálaččat dahje telefodna bokte, de galgá DG veahkkin hábmet cealkámuša ja váidaga čálalaččat.

3. Riidočoavdin¹²

Jos DG ii nagot čoavdit riiddu fierbmebivdoriekti ektui, de sáhttá luossareiveeaiggát loktet riidoášši eanajuohkinriekti dahje diggeriekti ovdii mearridit. Luossareivve ii sahte váldot eret dan botta go ášši lea meannudeame vuolde eanajuohkinrievttis dahje diggerievttis.

Kapihtal 3 Bivdoguovlojuohkin (sonat)– bivdorievtti čáliheapmi ja sirdin

§ 9 Bivdoguovlojuohkin, nuppástuhttin¹³

DG sáhttá juohkkat čázadaga bivdoguovlluide/sonaide.Vuoigatvuođaguoddiin geat devdet fierbmebivdoeavttuid lea bivdoriekti njággofirpmiin, golgadagain ja buođuin dan bivdoguovllus masa DG lea čálihan bivdorievtti

DG doallá oppalas geahčaldat bivdoguovlojuogus ja luossareiveeaiggádiin ovttaskas guovlluin/sonain, manjil go oktasaščoahkkin lea meannudan ja cealkán áššis¹⁴

DG, bivdoguovllut, luossareiveeaiggádat ja luossareiveeaiggádiid searvvit sáhttet evttohit rievdadusaid guovlojuohkimis. Jos bohtet rievdadusevttohusat de galgá DG bivdit čálalaš cealkámušaid guoskevaš bivdoguovlluin ja luossareiveeaiggádiid serviin. DG meannuda cealkámušaid ja dat biddjojuvvojit mielddusin áššečielggadeapmái mii ovddiduvvo oktasaščoahkkimii

⁹ Jf. Tanaforskriften § 15, 1.lađas

¹⁰ Gč. Tanaforskriften § 15, 2.lađas

¹¹ Gč. Tanaforskriften § 3, 5. lađas

¹² Gč Tanaforskriften § 16

¹³ Gč. Tanaforskriften § 7, 2. ja 5. lađas

¹⁴ Gč. Tanaforskriften § 7, 2. ledd

meannudeapmái. DG meannuda ja mearrida áššis guovlojuohkimis ja čáliheamiin. Guoskevaš bivdoguovllut ožžot loahpalaš mearrádusaid čálalaččat.

§ 10 Fierbmebivdoriekti čáliheapmi dihto bivdoguvlui¹⁵

Fierpmástallat ii sáhte eará go dan bivdoguovllus masa DG lea čálihan fierbmebivdoriekti.

Dábálaččat galgá bivdit láhka opmodaga mii lea vuodđun fierbmeriektái.

Opmodatsirdima, buolvalonohallama dahje árbbi olis eatnamiin main devdet bivdoriekteavttuid ¹⁶ čálihuvvo bivdoriekti dábálaččat seamma bivdoguvlui masa opmodat lei čatnon ovdal. Nu maiddái jos eanaopmodat lea eanet go guokte km eret bivdoguovllus. Bivdoguovlu juohká bivdosaji ođđa luossareiveeaiggádiidda DG mearrádusa vuodul čálihuvvon fierbmebivdorievttis. DG dáhtto čálalaš cealkámuša bivdoguovllus ovdal go dahká mearrádusas. Bivdoguovlu galgá oažžut čálalaš dieđu loahpalaš mearrádusas.

§ 11 Sirdit fierbmebivdoriekti eará bivdoguvlui

Luossareiveeaiggát sáhhtá ovdal njukčamánu 31.b ohcat čálalaččat DG`s sirdit bivdorievttis eará bivdoguvlui jos leat erenoamáš sivat mat dagahit bivdoguovllu bivddu ovdii, nu mo dulvi, rihtu, erošuvdna dahje joga nupástuvvama.

DG galgá dáhttu čálalaš cealkámuša dan bivdiguovllus gosa ohcco sirdit bivdorievtti, ovdal go loahpalaš mearrádus dahkko. Guoskevaš bivdoguovllut galget oažžut čálalaš diehtu loahpalaš mearrádusas.

Kapihtal 4 Láigohit fierbmebivdoriekti

§ 12 Láigosoahpamuš – várdosa, ovdánahttit láigosoahpamuša.¹⁷

DG lea geatnegáhtton registreret ja dollat várdosa buot láigosoahpamušain fierbmebivdorivttiin. DG galgá juohke bivdoáigodaga maŋŋá guorahallat ovdáneapmi bivdoguovlluid láigosoahpamušain.

Bivdoguovlu sáhhtá ovttajienalaš jahkečoahkkimis dahje guovllu/sonačoahkkimis mearridit ahte bivdoriekti jahkái ain hávil ii galgga láiggohuvvot boahtte bivdoáigodagas. Bivdoguovlu galgá sáddet mearrádusas čálalaččat DG`ii.

§ 13 Láigohit bivdoriekti dihto áigái¹⁸

Luossareiveeaiggát sáhhtá ohcat čálalaččat ovdal njukčamánu 31.b. čálalaččat ohcat DG láigohit bivdoriektis sonas dihto áigái gitta 6 váhku rádjai, olbmuid guhte ássá muhtin johkaleagi gielddain.

Son guhte láigoha bivdoriekti galgá leat fásta ássi álbmotregistaris Deanu dahje Kárášjoga gielddas, dahje Guovdageainnu suohkanis luossačázi oalgejogaid láhka.

Ássangáibádus eanaopmodahkii galgá leat devdon dakko bokte ahte luossareiveeaiggát ieš lea álbmotregistaris fásta ássin opmodagas dahje láhka dan.

Láigohit sáhhtá jos luossareiveeaiggát ieš ii sáhte bivdit erenoamáš sivaidda geažil, nu mo buozalmasvuohta, gártan institušuvdnii, agi dahje eará jávkan áigodatbarggu geažil, ja jos su dálldoalus ii leat eará gii sáhhtá bivdit.

¹⁵ GČ Tanaforskriften 7, 2. lađas

¹⁶ GČ. Tanaforskriften § 3, 4. lađas

¹⁷ GČ. Tanaforskriften § 3, 6. lađas

¹⁸ GČ Tanaforskriften § 3, 3. lađas Ggl.res. 4.2.2011, mearkkašumi § 3

DG galgá dáhttu čálalaš cealkámuša bivdoguovllus ovdal mearrádus dahkko, ja sáddet kopiija bivdoguvlui ášši mearrádusas.

§ 14 Láigohit bivdoriekti jahkái ain hávil ¹⁹

Luossareiveeaiggát sáhtta láiggohit bivdorievttis jahkái ain hávil olbmui guhte orru johkaleagi gielddain.

Son guhte láigoha bivdoriekti galgá leat fásta ássi álbmotregistaris Deanu dahje Kárášjoga gielddas, dahje Guovdageainnu suohkanis luossačázi oalgegogaid lánka.

Ássangáibádus eanaopmodahkii galgá leat devdon dakko bokte ahte luossareiveeaiggát ieš lea álbmotregistaris fásta ássin opmodagas dahje lánka dan.

Láigosoahpamuša sáhtta dahkat jos buot bivdoguovllu luossareiveeaiggádat leat ovttaoavilis dasa. Nu maiddái jos soahpamuša áigo guhkidit ain jahkái. Luossareiveeaiggát ieš goziha viežžat vuolláičállon miedihemiid. Láigodilálašvuoda sáhte digaštallat, muhto eai mearridit bivdoguovllus.

Luossareiveeaiggát galgá ieš diedihit láigosoahpamušas DG`ii registreremii ja sáhtta bivdit bivdoguovllus dahje DG `as veahki veardidit láigoeavttuid. DG sáhtta iskkadit láigosoahpamuša jos eavttut eai leat ollašuvvon. Jos mihkkege leaš eahpečielggas de galgá iskat čovdit daid DG ja luossareiveeaiggáda gaskkas ovdal ášši loktejuvvo DG meannudeapmái ja mearrideapmái.

Kapihtal 5 Fierbmebivdu njággofierpmiin, golgadeapmi dahje boadđun

§ 15 Fierpmástallan – dálloalloláhttu, veahkki, oasálasti ²⁰

Luossareiveeaiggát, dahje son guhte láigoha fierbmebivdoriekti galgá ieš dahje dálloalloláhttu bidjat fierbmebivdosa, njággofierbmái dahje buđđui. Dálloalloláhttu dahje veahkki sáhtta mielde buodđumis dahje fierpmiid oahppamis. Sis galget gustovaš bivdoloibit ja leat fásta ássi álbmotregistaris muhtin johkaleagi gielddain.

Jos luossareiveeaiggát dahje su dálu olbmot fáhkka gevvat eret bivddus dan botta go fierpmi leat bivdimin, sáhtta dálu olmmoš dahje veahkki biddjot oahppat dahje geassit fierpmiid ovdal ráfáidathtinaigi álgá. Guovllustivrras maid sáhtta jearrat veahki.

Luossareiveeaiggát dahje su dálloalloláhttu mearrida ieš geainna golgada. Eaktun lea ahte oasálastis lea gustovaš bivdokoarta ja ássa johkaleagi gielddain. Luossareiveeaiggát dahje su dálu olmmoš sáhtta dasa lassit fárrui lagaš bearašláhttu, nu mo mánná, mánáidmánná, váhnen dahje oappá/viellja, beroškeahtta orru go son johkaleagis vai ii. Sus ferte leat gustovaš bivdolohekoarta jos guossebivdi ii leat mánná vuollil 16 jagi. Johkaleagi mánat vuollil 16 jagi lea riekti bivdit nuvttá fatnasis ja gáttis

Kapihtal 6 Eará mearrádusat

§ 16 Bagadallangeasku , ovddalgihtii diediheapmi, cealkinriehti

DG`as lea bagadallangeasku áššemeannudeamis. Ulbmil bagadallamiin lea addit bealálaččaide ja eará berošteddjiide vejolašvuoda gozihit iežaset fuolla dihto áššiin buoremus lági mielde.

DG galgá čálalaččat buktit ovdagiitidiedáhus vuoigatvuodalažžii ja vejolašvuoda buktit cealkámušas ovdal go dahkko mearrádus mas lea riektelaš dahje duohta váikkuhus sutnje.

¹⁹ GČ Tanaforskriften § 3, 6.lađas, Ggl.res. 4.2.2011, mearkkašumi § 3

²⁰ GČ Tanaforskriften § 3, 3.lađas

§ 17 Geahčadangáibádus

DG áššečallosat leat almmolaččat almmolašvuodálaga mearrádusaid mielde. Jos geahčadangáibádus hilgojuvvo, de sáhhtá loktet áššin vejolašvuodaid doalahit áššečállosiid eret almmolašvuodas ja váidalit dan Finnmárku Fylkkamánii.

§ 18 Njuolggadusaid dohkkehit ja rievdadit

Dáid njuolggadusaid dohkkeha ja rievdada DG arvat eanetloguin, mii mearkkaša eanetlohku mas lea unnimusat 2/3 jienain. Njuolggadusrievdadusat guorahallot DG bokte ja sáddejuvvojit gulaskuddamii bivdoguovlluide. Luossareiveeaiggádiid servviide ja eará vejolaš gulaskuddanáhusaide. DG ovddida ášši oktasaščoahkkima meannudeapmái ovdal go DG meannuda ja dohkkeha njuolggadusaid.

NJUOLGGADUSAT LUOSSAREIVVIID EKTUI - Mearkkašumit ovttaskas mearrádusaide

§ 1 ektui, Vuoigatvuođaguoddi- luossareive, fierbmebivdoriekti bivdoguovlluin:

§1, 1 lađas: Vuoigatvuođalaččain lea guolástanriekti čázadagas oktan oalgejogain luossareive vuodul man DG lea čálihan dihto bivdoguvlui, gc §10. Luossareiveeaiggádis lea riekti fitnet ruđalaš oassi DG jahkásaš badjelbáhcgis ja lea čoahkkinriekti oktasaščoahkkimiin. Luossareiveeaiggát galgá lea registrerejuvvon fásta ássin johkaleagi gielddain, namalassii Kárášjogas dahje Deanus, dahje Guovdageainnu suohkanis oalgejohgáttiin gosa luossa goargnu, gč § 3, 3.čuokkis Ggl.resolušuvnnas 4.2.2011, mas leat mearkkašumit § 6 ektui: *“Vejolaš luossareiveeaiggádat geat ásset oalgejohgáttiin Guovdageainnu suohkanis leat mielde Kárášjoga bivdoguovllus”.*

§ 2 ektui, Fierbmebivdoriekti- diehtujuohkin fierpmástallannjuolggadusat ja bivdoáiggit.

§ 2, 3 lađđasis čuožžu ahte DG galgá juohkit dieduid luossareiveeaiggádiidda, eahpenjuolga almmuhusaid bokte, dahje njuolga diehtujuohkinčállošii luossareiveeaiggádiidda, bivdonjuolggadusaid ja bivdoáiggiid birra iešguđet bivdosiin (njággofierbmi, buodđu, golgadat) bivdoáigodaga mielde. Lea erenoamáš áigeguovdil jos njuolggadusat rivdet ovdal ođđa bivdoáigodat álgá. Rievdadusat sáhttet leat fierbmešlájá ektui, čalbmegaskka, bivdojándorat ja eará.

§ 3 ektui, luossareiveavttut, 4.čuokkis: Mearrádusas lea “arbeidspendling” (go orro eará sajis go doppe gos bargá, ja jođaša bargobáikki ja ruovttu gaskkas”, lassin skuvllavázzimii, buozalmasvuohta, institušuvdnii gártat dahje boarisvuohta, dan čoakkáldahkii *“erenoamáš dilálašvuođat”*, mas ássangáibádus sáhtta leat ollašuvvon lihkká vaikko luossareiveeaiggát ferte orrut eará sajis riekteguoddi opmodagas gaskkohagaid. Eret ásođagas sáhtta geavvat jos šaddá fuolahusas institušuvnna dahje bearašláhtuid luhtte. Eaktu lea ahte jahkásaš láddjengáibádus ja álbmotregistar-ássan lea sajis. Son guhte jođaša barggu ja orrunsaji gaskkas ferte lassin láddjengáibádussii leat registrerejuvvon álbmotregistaris “pendler”-nammii ja geas lea fásta orrunsaji dan opmodagas dahje lahka dan.

Eanet “arbeidspendling”/bargo- ja ruovttu gaskkaid johtima birra: Advokátafitnodat Haavind lea buktán juridihkalaš árvvoštallama notáhta 28.05.2018 ássaneaktu ektui, ja sin loahppacealkka lea ahte *“guolástanriekti lea njuolgut čatnon dihto opmodahkii ja báikkálaš árbevieruide, nu ii leat álbmotregistara njuolggadusain. Álbmotregisttar boahtá dattege leat dehálaš bealli das mo obbalaččat veardida ássaneavttu”.* Viidásut čállet ahte *“luossareiveeaiggádat geat álbmotregistaris leat čáliuvvon pendlerin geat ásset dan dihto opmodagas masa lea čatnon guolástusriekti Tanaforskriften § 3 mielde, ferte dohkkehit ássamin dan opmodagas. Dattege ferte veardidit dán obbalohkái, mas opmodaga dienasvuođđu lea guovddázis. Jos luossareiveeaiggát ferte hahkat dietnasa eará sajis birgen dihtii, ja dan olis šaddá orrut eará báikkis, de lea sakka jáhkkihahhti ahte eanajuohkinriekti dahje diggeriekti boadášii dasa ahte ássaneaktu lea ollašuvvan”.*

Loahpas čuožžu vel ahte: *Ássaneavttu maid sáhtta geahčadit oktan doaibmaevttuin. Jos luossareiveeaiggát lea láddjen dan 2000 kg roavvafuođđara olu jagiid, de dat čujuha dan guvlui ahte lea doallan maiddái ássangeasku.”*

§ 5 ektui Luossareiveohcan: Lea mearriduvvon ahte ohcan *dábálaččat* galgá leat DG duohken 31.03. Dát mearkkaša ahte ohcan ja čáliheapmi sáhtta dahkkot sihke ovdal ja maŋgil dán beaivvi.

Son guhte láigoha eanaopmodaga mearreáiggis, ferte luossareiveohcama mielde buktit šiehtadusa mas lea áigemearri dan áigodagas mas lea láigošiehtadus. Son guhte váldá badjelasas opmodaga mas lea guolástanriekti, oastin dahje sirdima bokte, sáhtta ohcat luossareive ja seammás bivdit fierbmebivdoriekti ovddeš bivdoguvlui. Gč § 10. 2.lađas.

§ 6 Eatnamiid geahčadeapmi: Luossareiveeaigggádat leat geatnegahtton gozihit ahte eanaopmodat lea nu ahte dan sáhtta láddjet jahkásaččat, jos galgá doalahit luossareivves.. Ggl.res. 1911 lei gáibádus “avles år om annet”/láddjet eanaš jagiid (okta gussafuođar (2000 kg suoidni). Dát rievdaduvvui jagi 2011 mas lea gáibádus seamma olu “šaddu jahkái”, gč Tanaforskriften § 1, 1. Lađas. Gustovaš lánkanjuolggadusat ja daid ovdabarggut eai mital eatnamiid geahčadeamiid birra. Áidna dieđut leat 3.čuooggás Deanulávdegoddi raporttas (2009): *Leansmánnit mearridit dohkkehuvvojit go eavttut guolástanrievtti geavahit, earret eará go leat geahčadan eanaopmodagaid dárkkistit leat go gullelaš opmodagat láddjejuvvon*”. Ii leat gos ge čilgejuvvon dahje eaktuduvvon, ii gustovaš lánkanjuolggadusain dahje ovdabargguin ahte “jahkásaččat láddjet” lea, dahje galgá čatnot jahkásaš geahčadeapmái opmodagain.

Lea mearriduvvon § 6 1.lađđasis ahte opmodagaid galget geahčadit juohke njealját jagi, dan oktavuodas gos DG ja oktasaščoahkkin meannuda bivdoguovlojuohkima ja guolástanrievttiid čáliheapmi, gč Tanaforskriften § 7, 2.lađas. Geahčadeamis galget buot luossareiveeaigggádiid opmodagat, earret daid maid DG aiddobeliid, dahje oalle aiddo leat dárkkistan. Geahčadeapmi almmuhuvvo (aviissat,ruovttusiidu). DG sáhtta maid geahčadit opmodagaid go ohcco luossareive, jos dilli lea rievdan man nu sivas, dahje jos eahpiduvvo ahte eanaeavttut leat ollašuvvon. Geahčadeapmi galgá dieđihuvvot luossareiveeaigggádii.

Dieđut geahčadeamiin ja ássama birra álbmotregistarar galget mielddusin áššečielggadeamiin DG ja oktasaščoahkkin meannudeapmái bivdoguovlojuohkima ja čáliheamis. Ovttaskas DG lahtttu eai sahte oasálastit dáid geahčadeamiin. Go meannuduvvot geahčadanáššit de sáhtta šaddat sáhka bealálašvuoda ektui, mii de sáhtta dagahit DG luohtehahttivuoda ektui guorahallamis ja mearrideamis áššiin.

§ 7 ektui Erenoamáš meannudeapmi: Ulbmil dainna mearrádusain lea sihkkarastit ahte vuoras luossareiveeaigggádat geat leat hui boarrásat, geaid gaskkas eai leat galle, beasset doalahit iežaset buorredili/eallinkvalitehta árbevirolaš luossabivdin ja johkaleagi ássin. Eaktu erenoamáš meannudeapmái ravgá eret jos guoskevaš olmmoš láigoha eret luossareivves. Mearrádus ii leat áitta čázadaga luossanállái.

§ 8 ektui guolástanriekti manaheapmi: Áššemeannudannjuolggadusat § 8 ektui oktan §§ 16 , 17, ja 18 ektui galget sihkkarastit vuoigatvuodalaččaide dorvvolaš meannudeapmi vuoigatvuodaáššiin, ja vejolašvuhta áimmahuššat iežaset áššiid, ja maiddái fitnet veahki jos cealkámuša dahje váidda háliidit buktit njálmmálaččat. Luossareive ii sáhte manahit jos ášši lea meannudeami vuolde DG`as, diggerievttis dahje eanajuohkinrievttis, gč § 8, 1. ja 3. čuooggás.

§ 9 ektui Bivdoguovlojuohkin: DG, bivdoguovllut, luossareiveeaigggádat ja luossareiveeaigggádiid searvvit sáhttet evttohit rievdadit bivdoguovlojuohkima. Vejolaš rievdadeami otná bivdoguovlluin galgá vuhtiiváldot dárkilis áššeguorahallama bokte, earret eará nu mo lea mearriduvvon 3.lađđasis. Guoskevaš bivdoguovllut galget oazžut čálalaš diehtu loahpalaš mearrádusain.

§ 11 ektui Sirdit fierbmebivdoriekti eará bivdoguvlui: Ohcan galgá “dábálaččat” leat DG duohken 31.03, mii mearkkaša ahte ohcan ja čáliheapmi sáhtta sihke ovdal ja maŋŋil dan beaivvi.

§ 13 ektui Láigohit fierbmebivdorievtti dihto áigái: Tanaforskriften § 3,3.lađđasis čuožžu DG sáhtta miehtat dasa ahte guolástanrievttis láiggohit geasa nu eará go dálu olbmuid ráddjejuvvon áigái.Ggl.res 04.02.2011, § 3 mearkkašumiid ektui čuožžu ahte lea DG duohken mearridit makkár dábiid dása ásaha nu guhká go ii dagat badjelmeare bivddu ektui.

Mearriduvvo § 13 ahte luossareiveeaiggát sáhtta ohcat DG bokte lobi láigohit guolástanrievttis ráddjejuvvon áigái gitta 6 vahku rádjai, *“olbmuid guhte ássá johkaleagi gielddain”*. Ohcan galgá *“dábálaččat”* leat DG duohken 31.03, ja mearkkaša ahte ohcan ja čáliheapmi sáhtta sihke ovdal ja maŋŋil dan beaivvi. DG dáhttu čálalaš cealkámuša bivdoguovllus ovdal go mearrádus dahkko, ja sádde bivdoguovlui kopijja mearrádusas. Jos luossareiveeaiggát ohcá láiggohit ovdal bivdoáigodat álgá, de lea vejolaš deavdit eavttu *“dáhttu čálalaš cealkámuša”*.

Fierbmebivdoriekti ii sáhte láigohit eará go olbmuid geat ássat johkaleagi gielddain. Gullevaš olmmoš galgá leat álbmotregistaris fásta ássin juogo Kárášjoga dahje Deanu gielddas, dahje Guovdageainnu suohkanis lahka oalgejogaid masa luossa gorgne. Eaktu lea ahte ;

1/ dasa leat erenoamáš sivat (jávkan áigodatbargguid geažil, buozalmasvuohta, institušuvnnas orrut, boarisvuohta),

2/ li leat eará dálu olmmoš guhte sáhtta bivdit, ja

3/ luossareiveeaiggát lea ieš álbmotregistaris fásta ássi dan opmodagas masa guolástanriekti gullá, dahje lahka dan.

§ 14 ektui Láigohit fierbmebivdoriekti jahkái ain hávil: Luossareiveeaiggádis leat erenoamáš suddjejuvvon rievttit maid lea háhkan guhkesáigge geavaheami vuođu ja báikkálaš vieruiduvvan rievttis. Departemeanta dárkkuha gulaskuddancealkámušastis ahte luossareiveeaiggádiid láigohanriekti jahkái ain hávil ii sáhte gáržžidit, ja ahte láigoheapmi lea vejolaš jos fal buot luossareiveeaiggádat dihto bivdoguovllus leat ovttaoavilis dasa. Viidasut čuožžu ahte Tanaforskriften rahpá vejolašvuođa dasa ahte vuosttamužžan láigoheapmi lea vejolaš beroškeahttá livčče go eará dáluolmmoš gii sáhtašii bivdit vai ii, ja nubbin ahte láigohit sáhtta olbmuid miehtá johkaleagi, iige dušše bivdoguovllu gielddas. Eaktun lea ahte luossareiveeaiggát ieš lea álbmotregistaris fásta ássin opmodagas dahje lahka opmodaga mii lea vuođđun guolástanriektái.

Lea mearriduvvon § 14 bokte ahte fierbmebivdorievtti sáhtta láigohit jahkái ain hávil *“olbmui guhte ássá muhtin johkaleagi gielddain”* Láigolaš galgá leat álbmotregistaris fásta ássi Kárášjoga dahje Deanu gielddas, dahje Guovdageainnu suohkanis lahka oalgejogaid masa luossa gorgne.

Luossareiveeaiggát áimmahušša ieš ahte fitne vuolláičállon miedáhusa buot eará luossareiveeaiggádiin dihto bivdoguovllus. Miedáhusa ferte fitnet ođđasit guovllu luossareiveeaiggádiin jos šiehtadusa áigu guhkidit ain jagi. Láigogažaldaga sáhtta digaštallat, muhto ii mearridit, bivdoguovllu bokte. Dát ráddjen bivdoguovllu válddis čuovvu luossareiveeaiggáda iešrádalaš rievttis láigohit eret iežas iešheanaláš ja háhkon fierbmebivdorievttis.

DG sáhtta bagadit luossareiveeaiggáda láiggoheami ektui. DG sáhtta maid dárkkistit láigosoahpamuša, jos miedáhusa bivdoguovllu luossareiveeaiggádiin váilo dahje ássan ja opmodateavttut eai leat ollašuvvon. Eahpečielgavuodaid galget DG ja luossareiveeaiggát geahččalit čoavdit. Jos ii gávdno čoavddus, de DG meannuda ja mearrida áššis.

§ 15 ektui Fierbmebivdu, oasálasti, veahkki: Luossareiveeaiggát galgá ieš dahje muhtin su dálloalul suohpput firpmiid, ja sus sáhtta dáluolmmoš dahje eará veahkki eará bargguide buođđumis ja njanggofierpmástallamis. Veahki maid sáhtta dáhttu oahppat ja geassit firpmiid, jos luossareiveeaiggát ieš dahje dálu olmmoš gártá oanehis boddii eret gaskan bivddu. Sus ge ferte leat gustovaš bivdolohpi ja ássat fásta ja álbmotregistaris muhtin johkaleagi gielddain.

Oahpahan dihtii johkasámi árbevieruid ja daid sirdit buolvvaid gaskkas, de lea váldon mielde 3.lađđasii ahte luossareiveeaiggát dahje su dálu olmmoš, sáhtta lassin golgadeami oasálastái, váldit mielde fatnasii lagaš bearašlahttu (máná, mánáidmánná, váhnen, oappá, viellja), beroškeahttá orru go son johkaleagis vai ii. Son, earret mánná mii lea guossis ja vuollil 16 jagi, ferte lotnut bivdolobi. Mánát geat ássat johkaleagis lea riekti bivdit nuvttá gáttis ja fatnasis dassái go devdet 16 jagi.